

Озеленення міст

Лекція 3

A stylized, layered mountain range graphic in shades of teal and blue, positioned in the bottom right corner of the slide.

Захворюваність міських насаджень

- ◆ **Хвороби рослин** — порушення нормальної життєдіяльності рослинного — порушення нормальної життєдіяльності рослинного організму, яке проявляється в розладі його фізіологічних функцій і структури. **Х. р.** призводять до ураження окремих органів або загибелі всієї рослини, отже — до зниження урожаю і якості рослинницької продукції. Причиною **Х. р.** можуть бути патогенні фактори (віруси можуть бути патогенні фактори (віруси, бактерії та ін. організми) й несприятливі умови середовища. Розрізняють інфекційні і неінфекційні **Х. р.** Інфекційні **Х. р.** залежно від збудників поділяють на грибні хвороби рослин, бактеріальні **Х. р.** вірусні хвороби рослин, нематодні вірусні хвороби

Причини

- ◆ Неінфекційні хвороби рослин виникають внаслідок високої або низької температури, різких коливань температури повітря й ґрунту (напр., вигоряння посівів, вимерзання рослин, випирання рослин); внаслідок надлишку або нестачі вологи (наприклад, вимокання посівів, стікання рослин, передчасне в'янення рослин); порушення режиму мінерального живлення рослин, неправильного співвідношення елементів живлення в ґрунті та ін. Залежно від локалізації розрізняють місцеві і загальні **Х. р.** Місцеві **Х. р.** характеризуються ураженням окремих органів рослини у вигляді плямистостей (церкоспороз характеризуються ураженням окремих органів рослини у вигляді плямистостей (церкоспороз буряків, картоплі, септоріоз характеризуються ураженням окремих органів рослини у вигляді плямистостей (церкоспороз буряків, картоплі, септоріоз злаків, коколікоз характеризуються ураженням окремих органів рослини у вигляді плямистостей (церкоспороз буряків, картоплі, септоріоз злаків, коколікоз вишні і черешні), пустул (Іржа рослин), порошковидного або павутинного нальоту (Борошниста роса характеризуються ураженням окремих органів рослини у вигляді плямистостей (церкоспороз буряків

Фітопатогенні гриби

- ◆ Трутовик

- ◆ Гливи

Рослини-паразити

Омела

Повитиця (*Cuscuta*)

Гіднора
африканська

секвоя-альбінос

Вовчкові (*Orobanchaceae*)

Десильватизація і сільватизація фітоценозів

- ◆ СИЛЬВАТИЗАЦІЯ — процес формування в штучних лісах ознак природного лісу. Він полягає у впровадженні у склад рослинного трав'яного покриву типових лісових видів

Веснівка дволиста лісова горлянка повзуча анемона дібровна осока

Десильватизація – процес внесення в ліс невластивих лісових видів

◆ Польових злаків :

грястиця збірна,
гігантська

тонконіг звичайний,

мітлиця

◆ Типових рудеральних видів :

Подорожник великий
подорожник великий,

тонконіг однолітній.

◆ Сегетальних видів:

зірочник середній, гірчак
березковидний.

Подальша інтенсифікація такого впливу веде до розвитку лісових

гравілат міський,
кропива

бальзамін дрібноквітковий,

Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України

від 10 квітня 2006 року N 105

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

27 липня 2006 р. за N 880/12754

- ◆ ПРАВИЛА УТРИМАННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ УКРАЇНИ
- ◆ Розділ 1. Загальні положення
- ◆ 1.1. Ці Правила визначають правові та організаційні засади озеленення населених пунктів, спрямовані на забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини.
- ◆ 1.2. Правила розроблені з метою охорони та збереження зелених насаджень у містах та інших населених пунктах (далі - зелені насадження) і утримання їх у здоровому впорядкованому стані, створення та формування високодекоративних, стійких до несприятливих умов навколишнього природного середовища насаджень.
- ◆ 1.3. Правила є обов'язковими для виконання всіма установами, підприємствами, організаціями та громадянами, які займаються проектуванням, створенням, ремонтом і утриманням зелених насаджень, розташованих на територіях населених пунктів України.

- ◆ Розділ 2. Визначення термінів
- ◆ 2.1. Наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
- ◆ Балансоутримувач - спеціально вповноважені на конкурсних засадах державними чи місцевими органами влади підприємства, організації, які відповідають за утримання та збереження зелених насаджень на підпорядкованих територіях зеленого господарства.
- ◆ Ботанічні сади - науково-дослідницькі та культурно-просвітницькі заклади, призначені для вивчення рослинного світу, виведення та впровадження в народне господарство нових перспективних видів, форм і сортів рослин.
- ◆ Бульвар - озеленена територія вздовж проспекту, транспортної магістралі або набережної з алеями і доріжками для пішохідного руху і короткочасного відпочинку.
- ◆ Буферна зона - окраїнна частина парку або додатково виділена і освоєна сусідня територія для масового відпочинку населення з метою зменшення рекреаційного навантаження на культурно-історичну зону парку.
- ◆ Вертикальне озеленення - елементи озеленення фасадів будівель, паркових споруд, спеціальних ажурних споруд, вертикальних стін та інших об'єктів з використанням деревовидних ліан та інших витких рослин.
- ◆ Власники земельних ділянок - це юридичні та фізичні особи, які мають документ на право власності на

- ◆ Відновна вартість зелених насаджень - це вартість, яка визначає їхню цінність, включаючи витрати на відновлення.
- ◆ Вуличні насадження - озеленена територія вздовж вулиць міст і населених пунктів.
- ◆ Газон - певна ділянка однорідної території з штучним дерновим покривом, який створюється посівом і вирощуванням дерноутворювальних трав (переважно багаторічних злаків) або одернуванням.
- ◆ Гай - великий елемент садово-паркового пейзажу площею 1,0 - 1,5 га, що складається переважно з однієї деревної породи і проглядається майже наскрізь між деревами.
- ◆ Гідропарк - благоустроєний водноспортивний комплекс. Оптимальне співвідношення площ водойм, насаджень та луків 2 : 1 : 1.
- ◆ Декоративне садівництво - це підгалузь господарства, яка включає: зелене будівництво, утримання зелених насаджень, формування ландшафтів, квіткове оформлення територій, вирощування посадкового та посівного матеріалу, квіткових та декоративних культур та утримання до віку знесення.
- ◆ Зелені насадження - деревна, чагарникова, квіткова та трав'яна рослинність природного і штучного походження на визначеній території населеного пункту.

- ◆ Зелені насадження загального користування - зелені насадження, які розташовані на території загальноміських і районних парків, спеціалізованих парків, парків культури та відпочинку; на територіях зоопарків та ботанічних садів, міських садів і садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків; скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків, гідропарків і інших, які мають вільний доступ для відпочинку.
- ◆ Зелені насадження обмеженого користування - насадження на територіях громадських і житлових будинків, шкіл, дитячих установ, вищих та середніх спеціальних навчальних закладів, профтехучилищ, закладів охорони здоров'я, промислових підприємств і складських зон, санаторіїв, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ та інші.
- ◆ Зелені насадження спеціального призначення - насадження транспортних магістралей і вулиць; на ділянках санітарно-захисних зон довкола промислових підприємств; виставок, кладовищ і крематоріїв, ліній електропередач високої напруги; лісомеліоративні, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні, насадження розсадників, квітникарських господарств, пришляхові насадження в межах населених пунктів.

- ◆ Зелене будівництво - комплекс робіт щодо створення нових міських зелених насаджень і реконструкції наявних.
- ◆ Квітник - ділянка геометричної або довільної форми з посадженими одно-, дво- або багаторічними квітковими рослинами.
- ◆ Комплексна зелена зона - сукупність міських і приміських насаджень, межі якої наносяться на картографічні матеріали органами архітектури (на генеральні плани, схеми та проекти районного планування), лісогосподарськими органами (на плани лісонасаджень) місцевих органів самоврядування.
- ◆ Клумби - квітники правильної геометричної форми у вигляді кола, квадрата, прямокутника, овалу, трикутника тощо.
- ◆ Користувачі земельних ділянок - фізичні чи юридичні особи, які взяли земельну ділянку в довгострокову оренду або користування ними.
- ◆ Ландшафт - природний територіальний комплекс, ділянка земної поверхні, обмежена природними рубежами, у межах якої природні компоненти (рельєф, ґрунт, рослинність, водойми, клімат, тваринний світ), а також штучні або антропогенні (забудова, дороги, сільгоспугіддя тощо), перебувають у взаємодії і пристосовуванні один до одного.
- ◆ Лісопарк (буферний парк) - лісовий масив з елементами

- ◆ Лугопарк - відкритий луговий простір з насадженнями і водоймами. Оптимальне співвідношення площ лугів, насаджень, водойм 5 : 2 : 1.
- ◆ Малі архітектурні форми - у зеленому господарстві штучні архітектурно-об'ємні елементи садово-паркової композиції: альтанки, бесідки, ротонди, перголи, трельяжі, арки, кіоски, павільйони, палатки, знаки, які об'єднані загальним художнім задумом, що виконують утилітарні та декоративні функції, садово-паркові меблі, обладнання ігрових та господарських майданчиків, декоративні вази, паркові скульптури, урни, питні фонтанчики тощо.
- ◆ Міський ліс - лісовий масив або ділянка лісу, розташовані в межах населеного пункту.
- ◆ Норма озеленення - площа озелених територій загального користування, яка припадає на одного жителя.
- ◆ Об'єкт благоустрою зеленого господарства - об'єкт благоустрою, на території якого розташовані зелені насадження.
- ◆ Об'єкт озеленення - територія, призначена для озеленення, на якій передбачається реконструкція і проведення капітального або поточного ремонтів об'єктів зеленого фонду.

- ◆ Озеленені території - ділянки землі, на яких розміщена рослинність природного чи штучного походження (садово-паркові комплекси та об'єкти зеленого будівництва).
- ◆ Озеленення населених місць - комплекс робіт зі створення і використання зелених насаджень у населених пунктах, або інакше, система зелених насаджень населених пунктів.
- ◆ Охорона зелених насаджень - система адміністративно-правових, організаційно-господарських, економічних, архітектурно-планувальних і агротехнічних заходів, спрямованих на збереження, відновлення або покращання виконання зеленими насадженнями відповідних функцій.
- ◆ Парк - самостійний архітектурно-організаційний комплекс площею понад 2 га, який виконує санітарно-гігієнічні функції та призначений для короткочасного відпочинку населення. Залежно від характеру і призначення вони діляться на парки культури і відпочинку, районні, спортивні, дитячі, дендрологічні, історичні, національні, меморіальні, етнографічні парки-музеї, історичні, виставкові, зоологічні, аерофітотерапії тощо.
- ◆ Пошкодження зелених насаджень - надання шкоди кореневій системі, стовбуру, кроні, гілкам деревно-чагарникових порід, а також газонам, квітникам, але яка

- ◆ Присадибна ділянка - це ділянка землі, що передається у власність громадян для обслуговування житлового будинку.
- ◆ Приміська зелена зона - територія за межами міської зони, зайнята лісами, лісопарками та іншими озелененими територіями, яка виконує захисні і санітарно-гігієнічні функції і є місцями відпочинку населення.
- ◆ Пристовбурна лунка - верхній горизонт посадкової ями, обнесений по периметру земляним валком заввишки 6 - 10 см, влаштований для кожної рослини або загальний для групи рослин.
- ◆ Рабатки - квітники у вигляді вузької смуги завширшки 0,6 - 3 м, які влаштовують уздовж доріжок і фасадів будинків, навколо пам'ятників, партерів тощо.
- ◆ Рекреаційна зона - спеціально виділена генеральним планом і організована територія в місті і зеленій зоні, призначена для відпочинку населення.
- ◆ Сади - упорядковані масиви зелених насаджень площею від 2 до 6 га, призначені для короточасного відпочинку населення. За характером використання можуть бути: міські сади, сади біля видовищних споруд, сади житлових районів і мікрорайонів, міжквартальні сади та інші.

- ◆ Санітарно-захисна зона - озеленена територія спеціального призначення, яка розділяє (відокремлює) сельбищну частину міста від промислових підприємств.
- ◆ Сквер - упорядкована й озеленена ділянка площею від 0,02 га до 2,0 га, яка є елементом архітектурно-художнього оформлення населених місць, призначена для короткочасного відпочинку населення.
- ◆ Озеленені ділянки площею менше 0,02 га, що прилягають до транспортних магістралей у вигляді островців газонів і квітників без доріжок і місць відпочинку, ураховуються в складі вулиць, як насадження спеціального призначення.
- ◆ Стійкість зелених насаджень - здатність насаджень зберігати характер функціонування в умовах дії як антропогенних факторів, так і природних негативних факторів.
- ◆ Ступінь озеленення - відношення площі озелених територій до загальної площі міста, одиниці його адміністративного ділення або окремої функціональної території, розрахована у відсотках.
- ◆ Урочище - природно-територіальний комплекс, який складається із закономірного просторового поєднання (системи фацій). Урочища найчастіше формуються на основі певних форм рельєфу - випуклої чи ввігнутої, але єдиної за генезисом і віком. Вони розташовані на одному рівному субстраті. Прикладом урочища може слугувати моренний горб або верховий болотний масив. Це може бути будь-яка частина місцевості, не подібна на іншу, наприклад, ліс серед поля.
- ◆ Утримання зелених насаджень - дотримання режиму їх використання з проведенням агротехнічних заходів, що сприяють нормальному росту.

Усереднена вікова межа експлуатації деревних і чагарникових рослин і газонів в зелених насадженнях населених пунктів

Характеристика дерев і чагарників	Вікова межа, років, об'єктів зеленої зони		
	лісопарки, санітарно- захисні зони	парки, сквери	вулиці, проїзди, площі
<i>Повільноростучі</i> дерева листяних і хвойних порід - дуба, липи, каштана, ясеня, сосни тощо	120	90	60
<i>Швидкоростучі</i> дерева - акація, тополі, берези, верби тощо	80	70	45
<i>Чагарники</i>	20	20	15
<i>Газони</i>	10	10	5

Орієнтовна кількість видів зелених насаджень на об'єктах благоустрою зеленого господарства на 1 га території

№ п/п	Об'єкти благоустрою	Дерева, шт.	Чагарники, шт.	Газони, га	Квітники, м ²
1.	Парки	265	1160	0,66	155
2.	Сквери	260	1116	0,62	110
3.	Бульвари	230	3600	0,37	180
4.	Лісопарки	4040	4780	0,80	20

Відстань від будівель і споруд до дерев і чагарників

N п/п	Будівлі і споруди	Відстань до осі, м	
		стовбура дерева	чагарники
1.	Від зовнішніх стін будівель і споруд	5,0	1,5
2.	Від осей трамвайних шляхів	5,0	3,0
3.	Від краю тротуарів і садових доріжок	0,7	0,5
4.	Від краю проїжджої частини вулиць, укріплених смуг країв доріг або бровок канав	2,0	1,0
5.	Від мачт та опор освітлювальної сітки трамвая, колон, галерей та естакад	4,0	-
6.	Від підосви відкосів, терас та ін.	1,0	0,5
7.	Від підосви або внутрішньої межі підпірних стінок	3,0	1,0

Відстань від будівель і споруд до дерев і чагарників

8.	Від підземних мереж:		
	- газопроводів, каналізації	1,5	-
	- теплопроводів (від стінок каналу) і трубопроводів теплових мереж при безканальній прокладці	2,0	1
	- водопроводів, дренажів	2,0	-
	- силових кабелів і кабелів зв'язку	2,0	0,7

1. Наведені нормативи стосуються дерев з діаметром крони не більше 5 м і повинні бути відповідно збільшені для дерев з кроною більшого діаметру.

Примітки:

2. Відстань від повітряних електромереж до дерев слід приймати за правилами влаштування електрообладнання.

Додаток 5

до розділу 15 Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Нормативні показники рівня озеленення різних структурних елементів у межах міста, %

Структурні елементи	Рівень озеленення, %
1. Озеленені території загального користування	
Міські парки	65 - 80
Дитячі парки	40 - 55
Спортивні парки	15 - 30
Меморіальні парки	30 - 65
Зоологічні сади	15 - 40
Ботанічні сади	40 - 70
Сквери	75 - 85
Бульвари	60 - 75
2. Озеленені території обмеженого користування	
Житлові райони	Не менше 25
Ділянки шкіл	45 - 50
Ділянки дитячих установ	45 - 55
Ділянки громадських будинків	Не менше 40
Ділянки навчальних закладів	Близько 50
Ділянки культурно-освітніх установ	40 - 60
Ділянки спортивних пристроїв і споруд	30 - 50
Ділянки установ охорони здоров'я	55 - 65
Озеленені території спеціального призначення:	
на вулицях	не менше 25
біля санітарно-захисних і охоронних зон	60 - 80

91

Додаток 6

до розділу 15 Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Площа озелених територій загального користування в населених пунктах					
Озеленені території загального користування у межах міста	Групи міст за кількістю населення, тис. чол.	Площа озелених територій, м ² /чол.			
		Полісся, Прикарпаття, Закарпаття П-В-1, П-В-4	Лісостеп П-В-2, П-В-3	Степ Ш-В, Ш-Б	Південний берег Криму IV-В-2
1	2	3	4	5	6
Загальноміські	100 - 1000 і більше	10	11	12	15
	50 - 100	7	8	9	11
	До 50	8 (10)	9 (11)	10 (12)	12 (15)
	Сільські поселення	12	13	14	17
Житлових районів	100 - 1000 і більше	6	6	7	8
	50 - 100	6	6	7	8
	%	%	%	%	%

1. У містах, де розміщуються промислові підприємства I і II класу шкідливості, наведені норми загальноміських озелених територій загального користування слід збільшувати на 15 - 20 %.

У містах, де розміщуються залізничні вузли, наведені норми загальноміських озелених територій загального користування треба збільшувати на 5 - 10 %.

У середніх, малих містах і сільських поселеннях, розміщених в оточенні існуючих лісів, у прибережних зонах великих річок і водойм, площу озелених територій загального користування допускається зменшувати, але не більше як на 20 %.

2. У дужках наведені розміри для малих міст з кількістю населення до 20 тис. чол.

Додаток 3

до п. 8.12.7 Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Відстань від будівель і споруд до дерев і чагарників

№ п/п	Будівлі і споруди	Відстань до осі, м	
		стовбура дерева	чагарники
1.	Від зовнішніх стін будівель і споруд	5,0	1,5
2.	Від осей трамвайних шляхів	5,0	3,0
3.	Від краю тротуарів і садових доріжок	0,7	0,5
4.	Від краю проїжджої частини вулиць, укріплених смуг країв доріг або бровок канав	2,0	1,0
5.	Від мачт та опор освітлювальної сітки трамвая, колон, галерей та естакад	4,0	-
6.	Від підшви відкосів, терас та ін.	1,0	0,5
7.	Від підшви або внутрішньої межі підпирних стінок	3,0	1,0
8.	Від підземних мереж		
	- газопроводів, каналізації	1,5	-
	- теплопроводів (від стінок каналу) і трубопроводів теплових мереж при безканальній прокладці	2,0	1
	- водопроводів, дренажів	2,0	-
	- силових кабелів і кабелів зв'язку	2,0	0,7

Примітки:

1. Наведені нормативи стосуються дерев з діаметром крони не більше 5 м і повинні бути відповідно збільшені для дерев з кроною більшого діаметру.
2. Відстань від повітряних електромереж до дерев слід приймати за правилами влаштування електрообладнання.

Додаток 7

до розділу 15 Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Баланс території основних об'єктів зеленого господарства, %

Елементи території	Парки	Сади	Сквери	Бульвари	Лісопарки
Зелені насадження	78%	72%	65%	60%	96%
Доріжки та майданчики	18%	25%	30%	38%	2,5%
Споруди	4%	3%	5%	2%	1,5%

Примітка Площа водойм тут не нормується і повинна визначатися, виходячи з місцевих умов

⊕ Номенклатура структурних елементів території комплексної зеленої зони міста

Основні структурні елементи території	Складові елементів	Функціональна належність
1. ТЕРИТОРІЯ МІСТА		
<i>Територія забудови</i>		
Ландшафтно-рекреаційні території: загальноміські	Міські сади і парки, спеціалізовані парки - дитячі, спортивні, виставкові, зоологічні тощо, ботанічні сади, сквери, бульвари	Загального користування
житлових районів	Парки і сади житлових районів і міжквартальні сквери, бульвари, пішохідні зв'язки	Те саме
Вулиці, дороги, площі	Ділянки зеленого будівництва і господарства швидкісних доріг, магістральних вулиць і доріг, вулиць місцевого призначення, периметрального обсадження площ, ділянки зеленого будівництва і господарства транспортних розв'язок автостоянок	Спеціального призначення
Житлові квартали	Ділянки зеленого будівництва і господарства у житлових кварталах і мікрорайонах без споруд, проїздів, майданчиків і фізкультурних майданчиків	Обмеженого користування
Промислові території, санітарно-захисні зони	Ділянки зеленого будівництва і господарства на промислових, комунально-складських територіях, санітарно-захисні зони	Обмеженого користування і спеціального призначення

Інші території ^o	Ділянки зеленого будівництва і господарства установ і підприємств обслуговування (дитячі дошкільні установи, загальноосвітні школи, навчальні заклади, установи охорони здоров'я, будинки-інтернати для старих та інвалідів, фізкультурні і спортивні споруди, установи культури й мистецтв, підприємства торгівлі, громадського харчування й побутового обслуговування), організації та установи управління, фінансування і підприємства зв'язку, НДІ, установи комунального господарства (кладовищ, крематоріїв, квітникарських господарств), ліній високовольтних передач, лісомеліоративних насаджень, непридатних земель тощо ^o	Обмеженого користування і спеціального призначення ^o
-----------------------------	---	---

2. ТЕРИТОРІЯ ЗА МЕЖАМИ ЗАБУДОВИ У МЕЖАХ МІСТА⁰⁰

Ландшафтно-рекреаційні території ⁰⁰	Лісопарки, лугопарки, гідропарки ⁰⁰	Загального користування ⁰⁰
Міські ліси ⁰⁰	Лісові масиви у місті ⁰⁰	Загального користування ⁰⁰
Інші території ⁰⁰	Ділянки зеленого будівництва і господарства санаторно-оздоровчих установ, спортивних пристроїв, кемпінгів, будинків для старих, смуг відведення автомобільних доріг і залізниць тощо ⁰⁰	Обмеженого користування ⁰⁰

3. ТЕРИТОРІЯ ЗА МЕЖАМИ МІСТА У МЕЖАХ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ⁰⁰

Ліси ⁰⁰	Усі види лісів, у тому числі лісопаркова частина, лісогосподарська частина ⁰⁰	Різної функціональної належності ⁰⁰
Автомобільні дороги ⁰⁰	Ділянки зеленого будівництва і господарства уздовж смуг відчуження ⁰⁰	Спеціального призначення ⁰⁰
Автомобільні дороги ⁰⁰	Ділянки зеленого будівництва і господарства уздовж смуг відчуження ⁰⁰	Спеціального призначення ⁰⁰
Приміські населені пункти ⁰⁰	Усі об'єкти і ділянки зеленого будівництва і господарства міста або селища міського типу, якщо вони не є окремим самостійним об'єктом ⁰⁰	Обмеженого користування ⁰⁰
Промислові території, санітарно-захисні зони ⁰⁰	Ділянки зеленого будівництва і господарства на промислових, комунальних підприємствах, складах і санітарно-захисні зони ⁰⁰	Обмеженого користування і спеціального призначення ⁰⁰

Установи відпочинку, туризму, спорту ^o	Ділянки зеленого будівництва і господарства на територіях санаторіїв, будинків відпочинку, пансіонатів, туристських баз, позашкільних таборів, спортивних баз ^o	Обмеженого користування ^o
Полезахисні смуги ^o	Ділянки зелених насаджень, які створюються для захисту полів ^o	Спеціального призначення ^o
Сади і виноградники приміських господарств ^o	Території плодкових культур, виноградників, ягідників, шовковиці, хмільників ^o	Те саме ^o
Сади і виноградники колективів підприємств та установ ^o	Території садів і виноградників, які належать підприємствам та установам ^o	Обмеженого користування ^o
Інші території ^o	Усі ділянки зелених насаджень, які не увійшли у вищенаведені ^o	Різної функціональної належності ^o
4. НЕОЗНАЧЕНІ ТЕРИТОРІЇ^o		
Сільськогосподарські землі ^o	Поля, луки, городи ^o	Різної функціональної належності ^o
Водойми ^o	Річки, озера, ставки, водосховища, канали, крім тих, які увійшли в об'єкти ділянки зеленого будівництва і господарства ^o	^{oo}
Інші території ^o	Непридатні землі, непридатні для озеленення землі спецпризначення ^o	^{oo}

Класифікаційна схема мікроасоціацій палацово-паркових комплексів Західного Лісостепу

Назва мікроасоціації, місцезнаходження	Склад деревостану	Підлісок	Підріст	Трав'яне вкриття
1	2	3	4	5
Пустомитівський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)				
Граб звичайний+робінія звичайна – бальзамин дрібноквітковий (<i>Impatiens parviflora</i> DC.)	4Гз3Акб2Мде1Лпд+Гкз, Клг	–	Клен гостролистий	Бальзамин дрібноквітковий, яглиця звичайна, підлісник європейський, фіалка запашна (<i>Viola odorata</i> L.)
Граб звичайний – бальзамин дрібноквітковий+ яглиця звичайна	8Гз2Дчр+Дз, Тч, Тб	–		Яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, розхідник звичайний, горлянка повзуча (<i>Ajuga reptans</i> L.), осока волосиста (<i>Carex pilosa</i> Scop.)
Липа дрібнолиста+граб звичайний – розхідник звичайний (<i>Glechoma hederacea</i> L.)	6Лпд4Гз	–	–	Розхідник звичайний, яглиця звичайна, підбіл звичайний (<i>Tussilago farfara</i> L.)
Ясен ланцетолистий (<i>Fraxinus lanceolata</i> Borkh.) – черемха звичайна – яглиця звичайна + бальзамин дрібноквітковий	4Ял3Дчр3Клг+Лпд	Черемха звичайна	Ясен ланцетолистий	Яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, кропива дводомна
Робінія звичайна + клен ясенелистий – розхідник звичайний	5Акб4Кля1Гз+Дз	Горобина звичайна	–	Розхідник звичайний, підлісник європейський, горлянка повзуча, медунка темна (<i>Pulmonaria obscura</i> Dumon.), фіалка запашна
Оброшинський дендропарк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)				
Липа широколиста – бузина чорна – підлісник європейський	8Лпд2Яз	Бузина чорна	Клен гостролистий, липа широколиста, ясен звичайний	Яглиця звичайна, підлісник європейський, гравілат міський (<i>Geum urbanum</i> L.), чистотіл звичайний (<i>Chelidonium majus</i> L.)

Граб звичайний – бузина чорна – яглиця звичайна	9Гз1Сз	Бузина чорна	Ясен звичайний, клен гостролистий, граб звичайний	Яглиця звичайна, медунка темна
Ясен звичайний + гірकोкаштан звичайний – бузина чорна – підлісник європейський	5Яз3Гкз2Дз+Лпш	Бузина чорна, шипшина зморшкувата	Ясен звичайний, клен гостролистий	Підлісник європейський, кропива дводомна, борщівник європейський, яглиця звичайна
Ліщина європейська + сосна звичайна – бузина чорна – грястиця збірна	5Яле3Сз2Ос	Бузина чорна, свидина криваво-червона	Ясен звичайний, тополя тремтяча (<i>Populus tremula</i> L.)	Грястиця збірна (<i>Dactylis glomerata</i> L.), осока волосиста, тонконіг лучний (<i>Poa pratensis</i> L.)
Ясен звичайний + гірकोкаштан звичайний – садовий жасмин звичайний – яглиця звичайна	4Яз3Гкз3Гхг+Дз,Лпд	Садовий жасмин звичайний, пухироплідник калинолистий	Клен гостролистий, граб звичайний, ясен звичайний	Яглиця звичайна, осока волосиста

Ходорівський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Клен гостролистий + граб звичайний – яглиця звичайна	4Клг3Гз2Лпд1Яз	–	Клен гостролистий, липа дрібнолиста, граб звичайний, ясен звичайний	Яглиця звичайна, медунка темна, зеленчук жовтий (<i>Galeobdolon luteum</i> Huds.)
Клен гостролистий + тополя чорна + клен польовий + гірकोкаштан звичайний – тонконіг лучний	3Клг2Тч2Клп2Гкз+Яз,Яв	Бузина чорна	Клен гостролистий, клен-явір, ясен звичайний, робінія звичайна	Тонконіг лучний, бальзамин дрібноквітковий, кропива дводомна, яглиця звичайна, зеленчук жовтий, фіалка запашна
Граб звичайний – бузина чорна – тонконіг лучний + яглиця звичайна	5Гз1Акб1Лпд1Лпш1Клг+Яв	Бузина чорна, бруслина європейська (<i>Euonymus europaea</i> L.)	Клен гостролистий, клен-явір, ясен звичайний	Тонконіг лучний, яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, фіалка запашна, горлянка повзуча, квасениця звичайна (<i>Oxalis acetosella</i> L.)
Граб звичайний – тонконіг лучний + яглиця звичайна	9Гз1Лпш	–	Ясен звичайний, клен гостролистий, клен-явір, бузина чорна	Тонконіг лучний, яглиця звичайна, кропива дводомна, фіалка запашна

Граб звичайний + липа широколиста – яглиця звичайна	5Гз3Лпш2Яз	–	Клен гостролистий, клен-явір, бузина чорна	Яглиця звичайна, тонконіг лучний, копитняк європейський (<i>Asarum europaeum L.</i>), бальзамин дрібноквітковий
---	------------	---	--	---

Грядецький парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Гірकोкаштан звичайний – ліщина звичайна – яглиця звичайна	5Гкз2Гз2Лпд1Яв+Яз	Ліщина звичайна	Ясен звичайний, граб звичайний, клен гостролистий	Яглиця звичайна, копитняк європейський, зеленчук жовтий, медунка темна, гравілат міський
Ясен звичайний + липа дрібнолиста – бузина чорна – яглиця звичайна + кропива дводомна	3Яз3Лпд2Клг1Гз1Бп	Ліщина звичайна, бузина чорна	Ясен звичайний, клен, гостролистий, липа дрібнолиста, калина звичайна	Яглиця звичайна, кропива дводомна, бальзамин дрібноквітковий, грястиця збірна
Липа дрібнолиста – яглиця звичайна + грястиця збірна	10Лпд	–	Граб звичайний, клен гостролистий, ясен звичайний, калина звичайна	Грястиця збірна, яглиця звичайна, медунка темна, копитняк європейський, вербозілля лучне (<i>Lysimachia nummularia L.</i>), зеленчук жовтий
Липа дрібнолиста – яглиця звичайна – грястиця збірна	7Лпд2Клг1Взш+Гкз	–	–	Яглиця звичайна, грястиця збірна, кропива дводомна, розхідник звичайний, лопух справжній (<i>Arctium lappa Mill.</i>)

Великолюбінський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Ясен звичайний + липа дрібнолиста – пирій повзучий (<i>Elytrigia repens L.</i>)	4Яз4Лпд2Клг	–	Робінія звичайна	Горлянка повзуча, вероніка дібровна (<i>Veronica chamaedris L.</i>), пирій повзучий
Липа дрібнолиста – яглиця звичайна	10Лпд+Яз,Гз,Гкз	–	Граб звичайний, клен польовий, клен гостролистий	Грястиця збірна, яглиця звичайна, фіалка запашна, грабельки звичайні (<i>Eradium cicutarium L.</i>)
Робінія звичайна + бук лісовий + клен гостролистий	6Акб2Бп2Клг	–	Клен гостролистий	Грястиця збірна

Гірकोкаштан звичайний + ясен звичайний + липа дрібнолиста – яглиця звичайна	3Гкз2Яз2Лпд2 Мде+Клп	–	Клен польовий, сніжноягідник білий	Яглиця звичайна, медунка темна, кропива дводомна, грястиця збірна
Робінія звичайна + липа дрібнолиста – яглиця звичайна + бальзамин дрібноквітковий	4Акб3Лпд2Яз1Гз	–	Клен гостролистий, клен польовий, глід одноматочковий	Яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, фіалка запашна
Робінія звичайна + ясен звичайний – кропива дводомна	6Акб3Яз1Гз+Мде	–	–	Кропива дводомна, яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, собача кропива п'ятилопатева (<i>Leonurus quinquelobatus</i> Gilib.)

Неслухівський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Липа європейська – яглиця звичайна + розхідник звичайний	7Яле2Сз1Бп+Лпд	–	Клен гостролистий, горіх грецький, бузина чорна, ліщина звичайна	Яглиця звичайна, розхідник звичайний, підлісник європейський, кропива дводомна, фіалка запашна
Клен гостролистий + ясен звичайний – яглиця звичайна	4Клг3Яз3Яле+Гхг	–	Клен гостролистий, ясен звичайний, липа дрібнолиста, бузина чорна	Яглиця звичайна, фіалка запашна, розхідник звичайний,
Липа дрібнолиста + ясен звичайний – глід одноматочковий – яглиця звичайна	3Лпд2Яз2Сз1Бп1Клг	Глід одноматочковий жостір проносний	Клень гостролистий, ясен звичайний, граб звичайний	Яглиця звичайна, фіалка запашна
Липа європейська + сосна європейська – бруслина європейська – яглиця звичайна – підлісник європейський	4Яле3Сз2Лпд1Тч	Бруслина європейська	Ясен звичайний, клен гостролистий, бузина чорна,	Кропива дводомна, яглиця звичайна, підлісник європейський, медунка темна, копитняк європейський, фіалка запашна

Роздільський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Клен явір – граб звичайний – клен гостролистий – клен польовий + яглиця звичайна	3Яв2Гз2Клг2Клп+ Бкл	–	Клен гостролистий	Зеленчук жовтий, яглиця звичайна, медунка темна
--	------------------------	---	-------------------	---

Клен гостролистий – граб звичайний – клен-явір + бузина чорна + копитняк європейський – яглиця звичайна	4Клг2Гз2Яв1Клп1Лпд	Бузина чорна	Клен гостролистий, клен-явір	Копитняк європейський, яглиця звичайна, медунка темна, грястиця збірна
Ясен звичайний – клен гостролистий + копитняк європейський – горлянка повзуча	3Яз3Клг2Гз1Клп1Взш	–	Клен гостролистий, клен польовий, в'яз шорсткий	Копитняк європейський, горлянка повзуча, яглиця звичайна, фіалка запашна
Клен гостролистий – граб звичайний – клен-явір + бузина чорна + копитняк європейський – яглиця звичайна	4Клг2Гз2Яв1Клп1Лпд	Бузина чорна	Клен гостролистий, клен-явір	Копитняк європейський, яглиця звичайна, медунка темна, грястиця збірна
Клен гостролистий – граб звичайний + горобина звичайна + яглиця звичайна – горлянка повзуча	5Клг2Гз1Дз1Акб1Лпд	Горобина звичайна	Клен гостролистий	Яглиця звичайна, горлянка повзуча, зеленчук жовтий, медунка темна
Клен гостролистий + яглиця звичайна – бальзамин дрібноквітковий	7Клг1Дчр1Яв1Акб	–	Клен гостролистий, клен польовий, клен-явір	Яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, кропива дводомна
Клен гостролистий – ясен звичайний – граб звичайний + яглиця звичайна – копитняк європейський	3Клг3Яз2Гз1Клп1Взш	–	–	Копитняк європейський, яглиця звичайна

Гоцанський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Клен гостролистий – липа дрібнолиста – граб звичайний + горлянка повзуча + яглиця звичайна	3Клг3Лпд2Гз1Гкз1Яз	–	Клен гостролистий, клен-явір	Яглиця звичайна, горлянка повзуча, фіалка запашна, грястиця збірна
Ясен звичайний – клен-явір+зеленчук жовтий	4Яз4Яв1Клг1Лпд	–	Клен гостролистий	Зеленчук жовтий, фіалка запашна
Гірकोкаштан звичайний – ясен звичайний + зеленчук жовтий – яглиця звичайна	3Яз3Гкз2Клг2Яв + Гз	–	–	Зеленчук жовтий, яглиця звичайна, фіалка запашна
Клен-явір – клен гостролистий + яглиця звичайна – фіалка запашна	5Яв5Клг + Схп	–	Клен-явір, сурах пухнастий	Грястиця збірна, яглиця звичайна, фіалка запашна

Плотичівський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Клен гостролистий – яглиця звичайна + фіалка запашна	6Клг1Яз1Гз1Гкз1Лпд	–	Клен-явір, клен гостролистий	Яглиця звичайна, фіалка запашна, розхідник звичайний
Клен-явір – клен гостролистий + яглиця – зеленчук жовтий	4Яв4Клг1Взш1Яз+Лпд	–	В'яз шорсткий, клен гостролистий	Яглиця звичайна, зеленчук жовтий, купина багатоквітка (<i>Polygonatum multiflorum</i> L.)

Микулинецький парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Граб звичайний + купина багатоквітка – фіалка запашна	7Гз1Клг1Гкз1Яз+Яв	–	Клен гостролистий	Купина багатоквітка, фіалка запашна, зеленчук жовтий, вербозілля лучне
Робінія звичайна – в'яз шорсткий + бальзамин дрібноквітковий	4Акб4Взш1Яз1Лпд	–	Клен-явір, клен гостролистий	Бальзамин дрібноквітковий, фіалка запашна, купина багатоквітка
Гіркокаштан звичайний – липа дрібнолиста + яглиця звичайна – бальзамин дрібноквітковий	3Гкз3Лпд2Клг2Взш+Клп	–	Клен польовий, ясен звичайний	Яглиця звичайна, бальзамин дрібноквітковий, чистотіл звичайний, кропива дводомна
Граб звичайний – липа дрібнолиста – клен гостролистий	4Гз2Лпд2Клг1Акб1Гкз	–	Клен польовий, клен гостролистий	Яглиця звичайна, зеленчук жовтий, бальзамин дрібноквітковий, горлянка повзуча, вербозілля лучне, купина багатоквітка

Скаржинецький парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Ясен звичайний – граб звичайний + глід одноматочковий + копитняк європейський – бальзамин дрібноквітковий	5Яз2Гз1Яв1Клп1Акб+Клг, Взш	Глід одноматочковий	Клен-явір, клен гостролистий, клен польовий	Копитняк європейський, бальзамин дрібноквітковий, гравілат міський, медунка темна
Гіркокаштан звичайний – ясен звичайний + яглиця звичайна – бальзамин дрібноквітковий	3Гкз3Яз2Акб1Гз1Чш	–	Ясен звичайний, граб звичайний, гіркокаштан звичайний	Яглиця звичайна, розхідник звичайний, бальзамин дрібноквітковий

Виноградівський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Ясен звичайний – гіркокаштан звичайний + яглиця звичайна	5Яз3Гкш1Клг1Кля	–	Клен гостролистий	Яглиця звичайна, кропива дводомна, горлянка повзуча, гравілат міський, глуха кропива біла (<i>Lamium album</i> L.)
Ясен звичайний – ялина європейська + кропива дводомна – розхідник звичайний	4Яз4Яле2Гз+Клг	–	–	Кропива дводомна, розхідник звичайний, вербозілля звичайне, герань лісова, (<i>Geranium sylvaticum</i> L.), глуха кропива біла
Дуб звичайний + грястиця збірна – тонконіг лучний	10Дз	–	–	Грястиця збірна, тонконіг лучний, деревій звичайний

Затуцівський парк (формація – дубових лісів, субформація – грабово-дубових лісів)

Ясен звичайний – в'яз шорсткий + бузина чорна + яглиця звичайна – кропива дводомна	7Яз2Взш1Клг+Гз	Бузина чорна, глід одноматочковий	В'яз шорсткий, клен гостролистий	Яглиця звичайна, кропива дводомна, підлісник європейський, бальзамин дрібноквітковий
В'яз шорсткий – ясен звичайний+підлісник європейський–кропива дводомна	5Вш2Яс2Г1Клг	–	Клен гостролистий	Підлісник європейський, кропива дводомна, гравілат міський
Гіркокаштан звичайний – робінія звичайна + бузина чорна + яглиця звичайна – кропива дводомна	5Гкз5Акб+Кля	Бузина чорна, бруслина бородавчаста	Гіркокаштан звичайний, робінія звичайна	Яглиця звичайна, кропива дводомна, підмаренник чіпкий (<i>Galium aparine</i> L.)

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

